

Barvolam, z. s. / Výroční zpráva 2021

Úvod

Od svého založení v roce 2016 spolek Barvolam stále rozšiřuje své aktivity. Dříve zahrnovaly malířské jam sessions, audiovizuální tvorbu, výstavy a inkluzivní výtvarné workshopy pro veřejnost. V roce 2021 jsme se dostali o krok dál tím, že jsme zahájili provoz sdíleného ateliéru pro neurodiverzní umělce a umělkyně Studio Barvolam. To bylo možné hlavně díky grantu od Fondů EHP (Iceland Liechtenstein Norway Grants). Tento grant nám dále umožnil sestavit tým placených zaměstnanců, což přispělo k tomu, že Barvolam se postupně stává profesionálnější organizací.

Náš nový zastřešující projekt, zahrnující všechny naše dosavadní i nové aktivity, jsme nazvali ART30.2. podle článku 30.2. Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením:

Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, přijmou odpovídající opatření, aby poskytly osobám se zdravotním postižením příležitost rozvíjet a využívat jejich tvůrčí, umělecký a intelektuální potenciál, a to nejen ve jejich vlastní prospěch, ale také pro obohacení celé společnosti.

Inkluze neurodiverzních umělců a umělkyní do kulturní sféry, tedy naplnění článku 30.2., je naším dlouhodobým cílem, ke kterému by všechny naše aktivity měly přispívat. Zviditelnit a podporovat neurodiverzní umělce a umělkyně tak, jak to děláme ve svých projektech, je však jen prvním krůčkem. Abychom dosáhli jejich rovnoprávnosti v kultuře, je třeba práce s „gatekeepers“ ve světě umění: s kurátory a kurátorkami, kritiky a kritičkami a vedoucími uměleckých institucí, kteří v mnoha případech tvorbu neurodiverzních umělců a umělkyní vůbec neznají a proto o ní mají zkreslené představy. Dále jsou potřebné změny na politické úrovni. Inkluze neurodiverzních umělců a umělkyní a lidí s „postižením“ všeobecně by měla být součástí kulturní politiky na každé úrovni. Máme před sebou ještě hodně práce, ale článek 30.2. stojí na naší straně.

Poděkování

Moc děkujeme všem, kteří v roce 2021 s námi spolupracovali bez nároku na odměnu: Eva Koťátková, Marian Koreček, Petr Králík, Dominik Lang, Jiří Mach, Hana Malaníková, Alice Pexiederová, Michal Rozehnal
Děkujeme za spolupráci: Ateliér radostné tvorby, Jeden svět pro všechny, Pragovka Art District, Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením (SPMP), Tibet Open House, Život 90.
Děkujeme všem, kteří nás finančně podporovali: individuálním dárcům a poskytovatelé grantů Fondy EHP (Iceland Liechtenstein Norway Grants), Hlavní město Prahy, Ministerstvo kultury České republiky.
Děkujeme firmám Nielsen, Molotow a Pivovar Chříč za poskytnutí slev.

Tým

Projektová manažerka:

Táňa Šedová

Finanční manažerka:

Zuzana Prokelová

PR manažerka:

Edita Mikulášková

Metodické poradkyně:

Markéta Bodoríková, Leona Kolářová

Art facilitators, lektori a lektorky workshopů:

Dávid Brna, Lenka Černotová, Kristína Haviarová, Hana Chmelíková, Otto Kouwen, Alma Lily Rayner, Agnieszka Rodak, Marie Veselá

Studio Barvolam

V roce 2021 jsme zahájili provoz nového ateliéru pro neurodiverzní umělce a umělkyně. Do nových prostorů ve Školské ulici (Školská 28, Praha 1) jsme se nastěhovali na začátku ledna. Už od druhé poloviny ledna začali do ateliéru chodit podporovaní umělci a umělkyně. V první polovině roku to bylo pět neurodiverzních umělců a umělkyní, se kterými spolek Barvolam už v minulosti spolupracoval: Dagmar Filípková, Šárka Hojaková, Marie Kohoutková, Marie Kůsová a Ladislav Svoboda. V druhé polovině roku jsme aktivně získávali nové účastníky a účastnice. Výsledkem bylo, že se do ateliéru hlásili čtyři noví neurodiverzní umělci a umělkyně: Martin Bouda, Luboš Motýl, Irena Sváčková a Marek Švihovec.

Neurodiverzním umělcům a umělkyním nabízíme prostor na tvorbu, přístup ke kvalitním materiálům a podporu týmu „art facilitators“. Každý umělec má svoje místo, kde může pracovat a kde při návratu zas najde své věci a rozdělanou práci tak, jak je tam ponechal. Facilitátoři poskytují praktickou pomoc i zpětnou vazbu, vždy vycházejí z možností, potřeb a přání umělce nebo umělkyně. Mohou nabízet nové technické možnosti, ale vždy s respektem pro unikátní individuální projev umělce nebo umělkyně.

K práci facilitátorů patří dále dokumentace a archivace děl, produkce výstav a postprodukce audiovizuálních děl. Facilitátoři se dále angažují v plánování, rozhodování a v organizaci aktivit Studia Barvolam.

Otevírací dobu ateliéru jsme během roku postupně rozšiřovali podle potřeb umělců a umělkyní. Na konci roku měl ateliér otevřeno 24 hodin týdně.

Výstavy a akce

Den otevřených myslí: zahájení projektu ART.30.2.

Projekt ART.30.2. jsme oficiálně zahájili akcí „Den otevřených myslí“. Akci jsme pořádali ve spolupráci se sousedy z Tibet Open House, kde jsme nainstalovali výstavu děl podporovaných umělců a umělkyň a prezentaci audiovizuální tvorby z projektu Artist Statement. Na dvorku mezi Studiem Barvolam a Tibet Open House probíhal koncert kapely neurodiverzních hudebníků Roman Radkovič Collective. Ve Studiu Barvolam se konal výtvarný workshop „Jamming“. Akce se konala 18. 6. a měl cca 70 návštěvníků.

Výstava „Marie Kůsová / O domech, sanitkách, letadlech, žebřících, psech a lidech“ v prostoru Pragovka Hub

Pořádali jsme autorskou výstavu Marie Kůsově pod názvem „O domech, sanitkách, letadlech, žebřících, psech a lidech“. Výstava vznikla ve spolupráci s Evou Kořátkovou (koncept) a Dominikem Langem (instalace). Výstava probíhala 27. 10. - 6. 11. v prostoru Pragovka Hub, Praha 9.

Výstava „Šárka Hojaková / Lekce upřímnosti“ v Tibet Open House

Další autorská výstava, „Šárka Hojaková / Lekce upřímnosti“, se konala v Tibet Open House. Součástí výstavy byl krátký dokument o Šárce Hojakové „Umění v mém životě“, produkce Barvolamu ze předchozího roku. Výstava probíhala 16. - 28. 11. v Tibet Open House, Praha 1.

Come As You Are: benefice pro Barvolam

25. 11. jsme pořádali benefiční akci ve Studiu Barvolam s autorským čtením podporované umělkyně Dagmar Filípkové a aukci obrazů. Akci uváděla herečka a moderátorka Hana Malaníková. Akce měla cca 30 návštěvníků. Výtěžek aukce byl 19 000 Kč.

Projekt Jamming

Jamming je experimentální výtvarný projekt, ve kterém společně tvoří umělci s nálepkou „mentální hendikep“ nebo „autismus“ a umělci „postižení akademickým vzděláním“. Hlavním konceptem projektu je přenést princip společných improvizací z hudby (tzv. jam sessions) do malířství. Jde o pokus prolomit bariéry na různých frontách: projekt chce dokázat, že několik malířů se může podělit o jedno plátno a že lidé s nálepkou „mentální hendikep“ i ti bez ní nemusí žít v oddělených světech.

V rámci projektu Jamming dále pořádáme pravidelné inkluzivní výtvarné workshopy pro veřejnost pod názvem „Jamming – malování bez bariér“. Workshopy nabízejí každému možnost vyzkoušet metody společné tvorby, které jsme vyvíjeli v projektu Jamming; zároveň chceme prostřednictvím těchto workshopů stimulovat kontakty mezi lidmi s nálepkou „mentální postižení“ nebo „autismus“ a těmi bez ní.

Inkluzivní výtvarné workshopy pro veřejnost „Jamming - malování bez bariér“

V dobách, kdy nám to vládní opatření kvůli covidu neznemožnila, podařilo se nám pořádat 10 inkluzivních výtvarných workshopů pro veřejnost „Jamming - malování bez bariér“: devět workshopů se konalo ve Studiu Barvolam, jeden workshop se uskutečnil v rámci akce „Zažít město jinak“ (18. 9.) v komunitním domě

Portus, Praha 1. Workshopů ve Studiu Barvolam se účastnilo 56 dospělých (z toho 12 neurodiverzních občanů) a cca 15 dětí. Workshopu v komunitním domě Portus se účastnilo cca 20 lidí. Workshopy vedli Lenka Černotová, Hana Chmelíková, Otto Kouwen, Agnieszka Rodak a Marie Veselá.

Byli jsme pozváni uspořádat tři výtvarné workshopy na komunitních setkáních v MŠ Na Dlouhém lánu. Workshopy vedli art facilitators a podporovaní umělci a umělkyně ze Studia Barvolam.

<https://www.naseskolka.cz/cz/clanek/158/komunitni-setkavani>

Inkluzivní malířské jam sessions „Jamming“

Kvůli covidu jsme realizovali jen dvě malířské jam sessions „Jamming“, tvůrčí setkání neurodiverzních umělců a umělců bez „postížení“, 10. 9. a 10. 12. ve Studiu Barvolam. Účastnili se Lenka Černotová, Hana Chmelíková, Marlene Korečková, Otto Kouwen, Marie Kůsová, Ladislav Svoboda a Marie Veselá.

Artist Statement

Projektem Artist Statement chceme podporovat individuální umělce s nálepkou „mentální hendikep“ nebo „autismus“, zviditelnit je a prezentovat jejich tvorbu. Děláme to prostřednictvím audiovizuální tvorby s výpověďmi („artist statements“) těchto umělců, sestavení on-line portfolií a pořádání výstav a networkingových aktivit.

On line portfolia neurodiverzních umělců

Pokračovali jsme v sestavování on line portfolií neurodiverzních umělců. Vzniklo portfolio Marie Kohoutkové (<https://www.works.io/marie-kohoutkova>) s doprovodným textem umělkyně Terezy Silonové. Kurátorka Edita Mikulášková napsala text pro už existující portfolio Šárky Hojakové (<https://www.works.io/sarka-hojakova>).

Krátký animovaný film „Dominikovy příběhy“

Barvolam produkoval krátký animovaný film „Dominikovy příběhy“ (<https://youtu.be/qnTmvEUlfS0>), byla to spolupráce neurodiverzního umělce George Radojčiče a animátorky Magdaleny Hejzlarové. Fantastické příběhy George Radojčiče jsou inspirované starými ságami o hrdinech. Pomocí techniky animace olejových barev nás provází svým světem plným barev a exprese.

Vývoj metodiky

Součástí projektu je vývoj metodiky práce s neurodiverzními umělci. Pro tento účel probíhalo šest setkání týmu s metodičkami Markétou Bodoríkovou a Leonou Kolářovou. Reflexi naší práce považujeme velmi důležitou, výsledkem tohoto procesu bude publikace o našem přístupu k „art facilitation“, kterou plánujeme vydat do konce roku 2022.

Mezinárodní spolupráce

V rámci grantu Fondů EHP máme partnerství s islandskou organizací List án landamæra (Umění bez hranic). Během roku probíhalo několik on line setkání se zástupci této organizace. Audiovizuální tvorba z našeho projektu Artist Statement byla promítaná na festivalu List án landamæra (26. 10. - 7. 11.) v Reykjavíku. Na rok 2022 plánujeme vzájemné návštěvy a koná se na festivalu List án landamæra výstava projektu Jamming.

Dostupnost

Dostupnost je pro nás důležitým tématem. Dostupnost Studia Barvolam pro návštěvníky na vozíku jsme konzultovali s odborníky z Jednoho světa pro všechny, Jitkou Rudolfovou a Marianou Chytilovou. V prostorech Studia Barvolam jsme na jejich doporučení provedli několik malých úprav. Stejně jako vozíčkáři potřebují dostupnou architekturu, potřebují neurodiverzní občané dostupné, tedy lépe srozumitelné, informace. Proto najdete na našich nových webových stránkách nejen překlad textů do angličtiny, ale i překlad do „snadného čtení“, který vznikl ve spolupráci se Společností pro podporu lidí s mentálním postižením.

Financování projektu

Projekt ART30.2. je financovaný především z grantu Fondů EHP (Iceland Liechtenstein Norway Grants) na období 1. 3. 2021 – 31. 12. 2022. Další dotace jsme dostali od MK ČR a Hlavního města Prahy. Další zdroje příjmů jsou dary, vstupné na workshopy a výdělečné aktivity mimo projekt (workshopy na zakázku).

Ohlasy v médiích

Výsledkem networkingové aktivity ve předchozích letech vyšly v roce 2021 dva eseje o neurodiverzních umělcích podporovaných Barvolamem:

- Jiří Mach: *Jako poprvé – divadlo světa v obrazech Marie Kůsové*, **Revue Pandora**, [2021/40](#)
- Jaromír Typlt: *Lom mezi mřížkami (K obrazům Ladislava Svobody)*, **Analogon**, [2021/94](#)

O výstavě **Šárka Hojaková / Lekce upřímnosti** i o spolku Barvolam všeobecně natáčely videa **Hate Free** (<https://www.facebook.com/HateFreeCulture/videos/760541972006286/>) a **Artičok TV** (<https://artycok.tv/46005/barvolam-a-lekce-uprimnosti>).

Alma Lily Rayner mluvila mj. o své práci v Barvolamu v rozhovoru v časopisu **Flash Art**:

<https://flashart.cz/2021/08/29/umeni-nikdy-nefunguje-ve-vakuu-rozhovor-zuzany-stefkove-s-almou-lily-rayner/>

Otto Kouwen mluvil mj. o své práci v Barvolamu v pořadu **Art Café** Českého rozhlasu Vltava:

<https://www.mujrozhlas.cz/artcafe/jak-deti-nepripravit-o-radost-z-tvorby-prvni-krok-uchvatit-je-ohromit-zvukem-pohybem-barvou>